

Gymnacranthera farquhariana (Hook.f. & Thomson) Warb.

เลือดควายขาว

MYRISTICACEAE

ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 30 เมตร แตกกิ่งแนวราบ บางทีโคนมีพูพอนหรือรากค้ำยันในพื้นที่ชื้นแฉะ เปลือกสีเทาถึงน้ำตาลอมส้มหรือน้ำตาลเข้ม เรียบหรือแตกเป็นแผ่นเปราะ เปลือกในสีส้มอ่อน มีน้ำเลี้ยงไม่มาก ใบกว้าง 1.5-6 เซนติเมตร ยาว 5-17 เซนติเมตร ออกสลับแผ่ระนาบเดียวบนกิ่ง รูปรีถึงใบหอก ปลายใบแหลมหรือเรียวแหลมเล็กน้อย โคนแคบ ขอบค่อนข้างม้วน ใบแก่สีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านบน สีเทาอ่อนถึงสีออกขาว ด้านบน กลี้ยงหรือมีขนสั้นหรือมีขนสั้น เส้นกลางใบแบนหรือเป็นร่องด้านบน เส้นใบ 7-11 (15) คู่เป็นวงและเชื่อมกันใกล้ขอบใบ ฐานหรือแบนด้านล่าง เส้นใบย่อยจากทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 0.6-1.8 เซนติเมตร กิ่งที่ใกล้ปลายเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-2(3.5) มิลลิเมตร เล็กเรียว เป็นมุมจางๆ กิ่งเป็นสันเมื่ออ่อน ดอกสีเขียวอ่อนหรือเหลืองหรือออกแดง ออกเป็นช่อแตกแขนงหลายแขนง ยาว 8-25 เซนติเมตร แต่ละดอกออกเป็นกลุ่มต่างๆ 4-10 ดอก แต่ละกลุ่มมีดอกที่อยู่ในขั้นตอนการเจริญไม่เท่ากัน ดอกเพศผู้ขนาดประมาณ 5 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อนถึงเหลืองทอง เป็นช่อแตกแขนง กว้างได้ถึง 8 เซนติเมตร ยาวได้ ถึง 12 เซนติเมตร มีหลายดอก ก้านดอกยาว 1.5-4 มิลลิเมตร กลีบรวมจัก 1/3-2/3 ของกลีบเป็น 3-4 พู ตั้งหรือกางออกเล็กน้อย ปลายแหลม มีขนทั้งสองด้าน อับเรณู 6-11 อันรวมเป็นกระจุกรูปขอบขนาน 1-2.5 มิลลิเมตร ไม่มีเส้าเกสรเพศผู้ ดอกเพศเมียเป็นช่อแน่นกว่า กว้างได้ถึง 2 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 4 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 1.5-3 มิลลิเมตร กลีบรวมจัก 1/2 -3/4 ของกลีบเป็นพูกางหรือโค้งกลับ รังไข่กลม ขนสั้นแน่น ยอดเกสรเพศเมีย เล็ก ไม่มีก้านเกสรเพศเมีย ผล กว้าง 1.1-2 เซนติเมตร ยาว 1.8-3 เซนติเมตร ก้านผลยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร เป็นช่อมี ได้ถึง 13 ผล ทรงกลมถึงรีกว้าง สีเหลืองถึงส้ม มีขนละเอียด แก่เกลี้ยง มีกลิ่นเครื่องเทศเมื่อตัดผล มีเยื่อหุ้มเมล็ดติดติด เยื่อจกถึงโคน

พบน้อยในป่าดิบ สูงได้ถึง 500 เมตร ใกล้น้ำ ที่ชื้นแฉะ ตามไหล่เขา จ.พังงา กระบี่ ตรัง นราธิวาส

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชมอน. ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์กรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์กรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

